

WIADOMOŚCI TARNOWSKIE

Ilustrowany tygodnik polityczny, gospodarczy, społeczny i informacyjny.

Rok XXII.

Tarnów, kwiecień 2026

Nr. 89

Jan Szczepanik (1872-1926) HONOROWY OBYWATEL TARNOWA

26 lutego 2026 r. z inicjatywy Prezesa Fundacji im. Jana Szczepanika Mieczysława Czosnyki oraz Młodzieżowej Rady Miejskiej na wspólny wniosek Prezydenta Tarnowa Jakuba Kwaśnego i Przewodniczącej Rady Miejskiej Małgorzaty Mękał, Rada Miejska w Tarnowie Uchwałą Rady Miejskiej nr 30/2026 w poczet Honorowych Obywateli Miasta Tarnowa wpisała Jana Szczepanika, genialnego wynalazcę. W Tarnowie w dniach 6-9 marca 2026 r. trwały obchody 696. rocznicy lokacji miasta. Z tej okazji odbyło się szereg imprez, których celem było przybliżenie historii i upamiętnienie ważnych dla Tarnowa osób. Podczas uroczystej Gali Urodzinowej w Sali Koncertowej Zespołu Szkół Muzycznych im. I. J. Paderewskiego wręczono Dukaty Tarnowskie i Odznaki Honorowe Gminy Miasta Tarnowa. Najwyższymi tytułami Honorowych Obywateli pośmiertnie uhonorowano budowniczego miejskiego Szczęsnego (Felixsa) Zarembę (1851-1923) oraz genialnego wynalazcę Jana Szczepanika (1872-1926).

lazcę Jana Szczepanika (1872-1926). Laudację na cześć Szczepanika wygłosili prezes Fundacji Mieczysław Czosnyka oraz przewodnicząca Rady Miejskiej Małgorzata Mękał.

Geniusz z Tarnowa

Jan Szczepanik – bo o nim mowa – był postacią nietuzinkową, wyjątkową i fenomenalną. Przecież jako syn nieznanego ojca, z nieprawego łoża – pochodzący z ubogiej galicyjskiej miejscowości – powinien, jak wielu jemu podobnych, popaść w zapomnienie wraz z momentem swojej śmierci. Dołączyć do grona zapomnianych, o których pamięć trwała do dziś, dopóki ktoś z bliskich odwiedzałby mogiłę lub utrwaliby go w swoich wspomnieniach. Ze Szczepanikiem było inaczej. Swoim życiem, wielkimi marzeniami i osiągnięciami nie pozwolił, by o nim zapomniano.

Urodził się 13 czerwca 1872 r. daleko stąd, w podmościskiej miejscowości Rudniki na terenie obecnej Ukrainy. Wówczas była to Galicja, część Cesarstwa Austro-Węgierskiego. Wcześniej osierocony syn Mariany Szczepanik swoje młodzieńcze lata spędził u wujostwa Gradowiczów w Krośnie. Kształcił się w Jaśle i Krakowie. Początkowo pracował jako nauczyciel w okolicach Krosna: w Potoku, Lubatówce oraz w Korczyni. Od marca 1902 r. do końca życia był związany z Tarnowem, który stał się dla niego Małą Ojczyzną. To tutaj w bazylice katedralnej 8 listopada 1902 r. poślubił Wandę Dzikowską, córkę miejscowego lekarza powiatowego. Mimo, że oprócz Tarnowa swoje pracownie posiadał w Wiedniu, w Lubli, w Berlinie oraz w Dreźnie, ilekroć tylko mógł, powracał w okolice sercu bliskie, jakim był Tarnów. Tutaj czekała na niego ukochana żona oraz dzieci: trzech synowie i córka.

Zainteresowania wynalazcze Szczepanika obejmują bogaty wachlarz dziedzin, wśród których szczególne miejsce zajmuje tkactwo, elektroniczna produkcja gobelinów, telewizja, fotografia barwna, film dźwiękowy, film barwny, telegraf bez drutu, usprawnienie kolei, usprawnienie pługa, tkanina kulochronna, aeronautyka, samoczynny regulator ciągów kominowych, karabin automatyczny, fotosculptor, urządzenia hamulcowe, itp. Wynalazca unowocześnił światowy przemysł włókienniczy, stworzył automat do tkania materiałów wzorzystych oraz gobelinów (największy gobelin, zatytułowany *Apoteoza* osobiście podarował cesarzowi Austro-Węgier, Franciszkowi Józefowi I). W 1897 r. stał się prekursorem telewizji, jako twórca telekroskopu, czyli aparatu do reprodukcji obrazów na odległość za pomocą elektryczności. Przygotowana przez jego laboratorium tkanina kulochronna miała uratować życie króla Hiszpanii Alfonsa XIII. Za pancerz kulochronny i nieprzemakalny uniform wynalazca został uhonorowany Orderem Izabeli Katolickiej. W Tarnowie pracował nad wynalazkami z dziedziny fotografii kolorowej i filmu barwnego. Metoda produkowania takich filmów, wynaleziona i opatentowana

przez Jana Szczepanika została wykorzystana przez firmę Kodak w 1929 r. oraz firmę Agfa w 1932 r. Prowadził pionierskie badania nad udźwiękowieniem filmu poprzez opracowanie urządzenia do zapisywania i odtwarzania dźwięku, opatentował system produkcji kamer i projektorów. Przyjaźnił się ze znanymi ludźmi z przełomu XIX i XX w., wśród których znajdujemy takie nazwiska, jak: Mark Twain, Julian Ochorowicz, Franciszek Pik zw. Mirandolą, Gabriela Zapolska, Ludwik Szczepański i wielu innych.

Geniusz z Galicji zmarł przedwcześnie przed 100. laty w naszym mieście, późnym wieczorem 18 kwietnia 1926 r. Żegnany przez rzeszę Tarnowian, spoczął na Cmentarzu Starym. Umarł, ale nie odszedł od nas na zawsze.... Jan Szczepanik został doceniony dopiero po swojej śmierci i odnaleziony na nowo w latach 60. i 70. XX w. Do propagatorów jego pamięci należą m.in. Mieczysław Grohman, Władysław Jewsiewicki, Anna Prągłowska, Mieczysław Czosnyka.

Szczepanik jest dziś patronem ulic w Korczynie, Krośnie, Tarnowie i Warszawie. Na patrona wybrały go sobie trzy szkoły: w Łodzi, Krośnie i Tarnowie. Szczególne miejsce w jego życiu zajmował Tarnów. I władze miasta już od 1972 r. pamiętają o jego dokonaniach. To tutaj w Tarnowie znajduje się jedyny na świecie pomnik wynalazcy, usytuowany na placu noszącym jego imię oraz popiersie usytuowane na grobie na Cmentarzu Starym, autorstwa Michała Poręby. Od 1995 r. jest patronem Zespołu Szkół Ogólnokształcących i Technicznych, od 2003 r. istnieje Fundacja Jana Szczepanika, której nadrzędnym celem jest popularyzacja dokonań tego Tarnowianina z Wyboru. Stowarzyszenie Elektryków Polskich nadało Medal jego imienia, a Izba Przemysłowo-Handlowa przyznaje Nagrody Jana Szczepanika. Dwukrotnie Rada Miejska w Tarnowie nazywała lata związane z wynalazcą „Rokiem Jana Szczepanika”, co miało miejsce w latach 2006 i 2022. To właśnie w 2022 r. w związku z jubileuszem 150-lecia urodzin wynalazcy Aula Akademii Tarnowskiej otrzymała imię Jana Szczepanika. Imię to przyjął także tarnowski oddział Stowarzyszenia Inżynierów i Techników Mechaników Polskich zrzeszony w Naczelnej Organizacji Technicznej. Na kamienicy należącej do Zespołu Szkół Ogólnokształcących i Technicznych powstał mural Jana Szczepanika. W Tarnowie ponadto istnieją po dziś dzień dwie kamienice, w których Szczepanik pracował nad swoimi wynalazkami, szczególnie z dziedziny fotografii barwnej.

Wybrane patenty Jana Szczepanika 1896-1927

1896

- DE 92767, Niemcy, 1896, *Verfahren zur Herstellung einer für elektrisch bethätigte Webereimascinen und Kartenschlagmaschinen dienenden Patrone* [Proces produkcji wkładu do maszyn tkackich i kartograficznych zasilanych elektrycznie, Jan Szczepanik, Ludwik Kleinberg, Wien.
- GB 189608217, Wielka Brytania, 18 kwietnia 1896. *Improvements in or relating to Jacquard Apparatus* [Ulepszenia lub dodatki dotyczące aparatu żakardowego], Jan Szczepanik, Ludwik Kleinberg.
- GB 189612168, Wielka Brytania, 3 czerwca 1896, *Improvements in or relating to Jacquard Apparatus* [Ulepszenia lub dodatki dotyczące aparatu żakardowego], Jan Szczepanik, Ludwik Kleinberg.
- GB 189612690, Wielka Brytania, 9 czerwca 1896, *Improvements in or relating to the Manufacture of Jacquards or similar Pattern Cards* [Ulepszenia lub dodatki związane z manufakturą żakardów lub podobnych wzorów], Jan Szczepanik, Ludwik Kleinberg

- CH CH12635A, Szwajcaria, 6 sierpnia 1896, *Electrical distribution device for shedding in jacquard looms* [Urządzenie rozdzielcze do przepłotu w krosnach żakardowych], Jan Szczepanik, Ludwik Kleinberg.
- CH 13601A, Szwajcaria, 11 grudnia 1896, *Sample image grid for weaving purposes* [Przykładowa siatka obrazów do celów tkania], Jan Szczepanik, Ludwik Kleinberg.

1897

- GB 189705031, Wielka Brytania, 27 lutego 1897, *Method and Apparatus for Reproducing Pictures and the likes at a Distance by Mean of Electricity* [Metoda i aparat do reprodukcji obrazów i tym podobnych na odległość za pomocą elektryczności], Jan Szczepanik, Ludwik Kleinberg.
- US 62925597A, USA, 25 marca 1897, *Weaving-diagram and method of making the same* [Schemat tkania i sposób jego wykonania], Jan Szczepanik, Ludwik Kleinberg.

1898

- GB 189816484, Wielka Brytania, 26 lipca 1898, *Improved Method and Apparatus for the Producing of Weaving Diagrams* [Udoskonalona metoda i aparatura do wykonywania schematów tkackich], Jan Szczepanik, Ludwik Kleinberg.
- GB 189816825, Wielka Brytania, 31 sierpnia 1898, *Means or Apparatus for Use in Punching Jacquard Cards* [Środki i aparaty do wykrawania kart żakardowych], Jan Szczepanik, Ludwik Kleinberg.
- 703,849 20 grudnia 1898, *Method of producing weaving-diagrams*, Jan Szczepanik, Ludwik Kleinberg.

1899

- GB 189907431, Wielka Brytania, 8 kwietnia 1899. *Improvements in or relating to the Production of Multiple Pictures, Representations, or Copies* [Ulepszenia lub związane z produkcją wielu obrazów, przedstawień lub kopii]. Jan Szczepanik.
- GB 189907729, Wielka Brytania, 12 kwietnia 1899. *Improvements in and connected with the Production of Pictures or Representations in Natural Colours* [Ulepszenia i związane z produkcją obrazów lub przedstawień w naturalnych barwach]. Jan Szczepanik.
- GB 189917514, Wielka Brytania, 29 sierpnia 1899. *Improvements in and connected with Optical Projection Apparatus* [Remont i podłączenie do optycznego aparatu projekcyjnego]. Jan Szczepanik.
- GB 189917590, Wielka Brytania, 30 sierpnia 1899. *Improvements in the Productions of Weaving Diagrams* [Ulepszenia w produkcji diagramów tkackich]. Jan Szczepanik, Ludwik Kleinberg.
- GB 189919380, Wielka Brytania, 26 września 1899. *Improvements in and connected with the Production of Weaving Diagrams* [Ulepszenia w produkcji diagramów tkackich]. Jan Szczepanik, Ludwik Kleinberg.
- GB 189925358, Wielka Brytania, 21 grudnia 1899. *Improvements in the Production of Templates or Diagrams for cardpunching and other Weaving Machines* [Usprawnienia w produkcji szablonów lub schematów do wykrawania kart i innych maszyn tkackich]. Jan Szczepanik.

1900

- GB 190008775, Wielka Brytania, 12 maja 1900. *Improvements in and Connected with the Production of Weaving Diagrams* [Przebudowa i związane z produkcją schematów tkackich]. Jan Szczepanik, Ludwik Kleinberg.
- CA 67939, Kanada, 29 czerwca 1900. *Method and apparatus for the production of weaving diagrams*. [Sposób i aparatura do wytwarzania diagramów tkackich]/ *Appareil pour la production de programme de tissage*. Kleinberg Ludwig, Szczepanik Jan
- GB 190012111, Wielka Brytania, 4 lipca 1900. *Improvements in Electrical Jacquards and dobbies* [Ulepszenia żakardów elektrycznych i dobbies]. Jan Szczepanik, Ludwik Kleinberg.
- AT 1675, Austria, 10 lipca 1900. *Verfahren zum Weben in natürlichen Farben*. Société des Inventions Jan Szczepanik & Cie.
- GB 190014288, Wielka Brytania, 9 sierpnia 1900. *Improvements in Electromagnetic Apparatus for Jacquards* [Ulepszenia aparatury elektromagnetycznej do żakardów]. Jan Szczepanik, Ludwik Kleinberg.
- GB 190014298, Wielka Brytania, 10 sierpnia 1900. *Improvements in the Manufacture of cards for Weaving Purposes* [Ulepszenia w produkcji kart do celów tkackich]. Jan Szczepanik.

- AT 1965, Austria, 25 sierpnia 1900. Verfahren und Einrichtung zur Herstellung von Patronen für Webereizwecke. Sociéte des Inventions Jan Szczepanik & Cie.
- AT 2866, Austria, 10 grudnia 1900. Verfahren und Einrichtung zur Herstellung von Patronen für Webereizwecke. Sociéte des Inventions Jan Szczepanik & Cie.

1901

- AT 3921, Austria, 25 kwietnia 1901. Einrichtung zur Projection mehrerer Bilder, bzw. zur Vereinigung mehrerer Einzelbilder zu einem einzigen, durchgehends scharfen und unverzerrten Bilde mittels eines Objectivs. Jan Szczepanik.
- AT 4609, Austria, 10 lipca 1901. Verfahren zur Herstellung von Metallpatronen für elektrische Webemaschinen mittelst Photographie. Sociéte des Inventions Jan Szczepanik & Cie.
- AT 4666, Austria, 10 lipca 1901. Elektromagnetanordnung für elektrische Jacquardmaschinen [Montaż elektromagnesu do elektrycznych maszyn żakardowych], Sociéte des Inventions Jan Szczepanik & Cie.
- AT 4747, Austria, 25 lipca 1901. Schreibmaschine [Maszyna do pisania], Sociéte des Inventions Jan Szczepanik & Cie, Anton Novak.
- AT 5056, Austria, 26 sierpnia 1901. Verfahren zur Herstellung endloser karten für Weberiezwecke. Jan Szczepanik.
- CA 73429, Kanada, 15 października 1901. Weaving proces [Proces tkania]. Procédé pour tisser. Societe des Inventions Szczepanik et Cie.

1902

- AT 7441, Austria, 25 kwietnia 1902. Zugregler. Sociéte des Inventions Jan Szczepanik & Cie.
- GB 190210813, Wielka Brytania, 10 maja 1902. Improvements in or relating to the Production of Photographs in Natural Colours [Ulepszenia lub związane z wytwarzaniem fotografii w naturalnych kolorach]. Jan Szczepanik.
- CA 75882, Kanada, 13 maja 1902. Weaving diagram [Schemat tkania]. / Diagramme a tisser. Societe des Inventions Szczepanik et Cie.
- AT 8086, Austria, 25 czerwca 1902. Verfahren und Einrichtung zur Projection von Bildern in natürlichen Farben nach einem einfärbigen Negative. Jan Szczepanik.
- GB 190214798, Wielka Brytania, 2 lipca 1902. Improvements in the Production of Weaving Diagrams and Apparatus therefor [Ulepszenia w produkcji schematów tkackich i aparatury do nich]. Jan Szczepanik.
- Nr. 701,775, USA, 3 czerwca 1902. Jacquard card and method of making same [Karta żakardowa i sposób jej wykonania]. Jan Szczepanik.
- Nr. 703,850, USA, 1 lipca 1902. Methof of producing weaving diagrams [Sposób wytwarzania schematów tkackich]. Jan Szczepanik
- CA 77606, Kanada, 30 września 1902. Electrically operated jacquard mechanism for looms [Elektrycznie sterowany mechanizm żakardowy do krosien]. / Mecanisme actionne par l'electricite pour metiers.
- CA 77621, Kanada, 30 września 1902. Optical projection apparatus [Optyczna aparatura projekcyjna]. / Appareil de projection optique. Societe des Inventions Szczepanik et Cie.
- CA 77622, Kanada, 30 września 1902. Electrical jacquards [Żakardy elektryczne]. / Metier électrique. Societe des Inventions Szczepanik et Cie.

1903

- CA 79091, Kanada, 20 stycznia 1903. Process of producing endless cards for weaving. [Proces produkcji niekończących się kart do tkania] / Procédé pour la fabrication de cartes sans fin pour le tissage. Societe des Inventions Szczepanik et Cie.
- GB 190303196, Wielka Brytania, 10 lutego 1903. Improvements in or relating to the Production of Photographic Pictures in Natural Colours [Ulepszenia lub związane z produkcją zdjęć fotograficznych w naturalnych kolorach]. Jan Szczepanik.
- AT 10815, Austria, 25 lutego 1903. Verfahren zur Herstellung von Imitationen gewebter Bilder auf photographischem Wege. Jan Szczepanik.
- AT 12265, Austria, 25 czerwca 1903. Verfahren zur Herstellung von Bildern in natürlichen Farben. Jan Szczepanik.
- Nr. 733,090, USA, 7 lipca 1903. Optical projection apparatus. Jan Szczepanik.

- AT 13790, Austria, 26 października 1903. Verfahren zur Herstellung von Webereipatronen auf photographischen Wege. Aktiengesellschaft für Szczepaniks Textilindustrie in Wien. Jan Szczepanik.

- GB 190324829, Wielka Brytania, 14 listopada 1903. Improvements in the Photographic Camera Apparatus for Projecting Several Pictures Simultaneously by Means of One Objective [Ulepszenia aparatu fotograficznego do jednoczesnego wyświetlania kilku zdjęć za pomocą jednego celu] Jan Szczepanik.

- Nr. 748,028, USA, 29 grudnia 1903. Apparatus for setting the hook needles in Jacquard machines [Urządzenie do osadzania igieł haczykowych w maszynach żakardowych]. Jan Szczepanik.

1904

- CA 85073, Kanada, 26 stycznia 1904. Process of producing photographs in natural colours [Proces wytwarzania fotografii w naturalnych kolorach]. / Procédé pour la production de photographie en couleur naturelle.
- AT 15941, Austria, 25 kwietnia 1904. Verfahren zur Herstellung von Bildern in natürlichen Farben [Proces wytwarzania obrazów w naturalnych kolorach]. Jan Szczepanik.
- CA 88783, Kanada, 16 sierpnia 1904. Apparatus for setting hook needles in Jacquard machines [Urządzenie do osadzania igieł haczykowych w maszynach żakardowych] / Appareil a assujeter les aiguilles dans les machines Jacquard. Societe des Inventions Szczepanik et Cie.
- AT 17642, Austria, 26 września 1904. Verfahren zur Herstellung von gelochten Webkarten [Proces produkcji kart perforowanych]. Sociéte des Inventions Jan Szczepanik & Cie.
- AT 18211, Austria, 10 listopada 1904. Verfahren zur Herstellung von Webkarten [Proces produkcji kart internetowych]. Jan Szczepanik.
- AT 18302, Austria, 10 listopada 1904. Patrone für elektrische Jacquard- und Kartenschlagmaschinen [Wkład do elektrycznych maszynek do biczenia żakardów i kart]. Sociéte des Inventions Jan Szczepanik & Cie.

1905

- AT 19207, Austria, 10 lutego 1905. Camera zur gleichzeitigen Aufnahme oder Projektion mehrerer Bilder mit einem Objektiv [Kamera do jednoczesnego nagrywania lub projekcji kilku obrazów za pomocą jednego obiektywu]. Jan Szczepanik.
- CA 92469, Kanada, 4 kwietnia 1905. Camera. Jan Szczepanik.

1906

- AT 162549, Austria, 8 sierpnia 1906. Vorrichtung zur Erzielung gleicher Belichtungszeiten für alle Teilaufnahmen an solchen Mehrfarbenkameras, in denen die gleichzeitige Aufnahme mehrere Bilder mit Hilfe eines im Wege des Strahlenbündes angeordneten, die Objektivöffnung teilenden Spiegelkörpers erfolgt [Urządzenie do uzyskiwania takich samych czasów naświetlania dla wszystkich częściowych zapisów na takich wielokolorowych kamerach, w których równoczesny zapis kilku obrazów odbywa się za pomocą korpusu lustra umieszczonego na drodze wiązki i dzielącego otwór obiektywu]. Jan Szczepanik.

1907

- GB 190706098, Wielka Brytania, 13 marca 1907. Improvements in and relating to the Production of Photographs in Natural Colours [Ulepszenia i związane z wytwarzaniem fotografii w naturalnych ko-

lorach]. Jan Szczepanik.

- CA 106494, Kanada, 16 lipca 1907. Colour photography [Fotografia kolorowa]. / Photographie en couleurs. Jan Szczepanik.

- GB 190722995, Wielka Brytania, 18 października 1907. Improvements in Colorimeters [Ulepszenia w kolorymetrach]. Jan Szczepanik.

1908

- GB 190817065, Wielka Brytania, 13 sierpnia 1908. Method of Producing Polychromatic Screens for the Production of Photographs in Natural Colours [Metoda wytwarzania ekranów polichromatycznych do produkcji fotografii w naturalnych kolorach]. Jan Szczepanik.
- AT 39695B, 5 sierpnia 1908. Process for the production of multicolor screens for the production of photographs in natural colors. Jan Szczepanik.

1909

- AT 39695, Austria, 10 listopada 1909. Verfahren zur Herstellung von Mehrfarbenrastern zur Erzeugung von Photographien in natürlichen Farben [Proces produkcji ekranów wielokolorowych do produkcji fotografii w naturalnych kolorach]. Jan Szczepanik.

1912

- FR 466906A, Francja, 9 września 1912. Process for the production of whitening layers for photography in several colors, which are already sensitized or will be sensitized before use. Jan Szczepanik.
- AT 66405B, Austria, 9 września 1919. Process for the production of fading layers for multicolor photography which have already been sensitized or are only sensitized before use. Jan Szczepanik.

1913

- GB 191320396, Wielka Brytania, 9 września 1913. Improvements in and connected with the Production of Photographs in Natural Colours [Ulepszenia i związane z produkcją fotografii w naturalnych kolorach]. Jan Szczepanik, Franz Habrich.
- CH 70162A, Szwajcaria, 11 września 1913, Process for the preparation of fading layers for multicolor photography. Jan Szczepanik, Franz Habrich.

1914

- AT 83175B, Austria, 25 lutego 1914, Device for inertial photographic sound recording and playback device for this. Jan Szczepanik.
- AT 66405, Austria, 25 sierpnia 1914. Verfahren zur Herstellung von Ausbleichschichten für Mehrfarbenphotographie, die schon sensibilisiert sind, oder erst vor Gebrauch sensibilisiert werden [Proces wytwarzania warstw blaknących do fotografii wielokolorowej, które zostały już uczulone lub zostały uczulone dopiero przed użyciem]. Jan Szczepanik, Franz Habrich.

1918

- DK 29732C, Dania, 19 sierpnia 1918, Cinematographer with uninterrupted moving image tape, Jan Szczepanik.
- AT 90473B, Austria, 19 sierpnia 1918, Cinematograph with continuously moving picture band. Jan Szczepanik.
- AT 88619B, Austria, 19 sierpnia 1918, Cinematograph with continuously moving picture band, Jan Szczepanik.
- CH 107404A, Szwajcaria, 19 sierpnia 1918, Apparatus with continuously moving picture band for recording or. Projection of series images. Jan Szczepanik.

Klasse 57 b. Ausgegeben am 26. August 1914.

KAIS. KÖNIGL. PATENTAMT.

Österreichische PATENTSCHRIFT Nr. 66405.

JAN SZCZEPANIK IN TARNOW (GALIZIEN) UND FRANZ HABRICH IN HAGEN I. W.

Verfahren zur Herstellung von Ausbleichschichten für Mehrfarbenphotographie, die schon sensibilisiert sind, oder erst vor dem Gebrauch sensibilisiert werden.

Angemeldet am 9. September 1913; Priorität vom 9. September 1912 (Anmeldung im Deutschen Reich). Beginn der Patentdauer: 1. April 1914.

Es ist bekannt, daß bei dem Ausbleichverfahren die drei Farbstoffe Rot, Gelb und Blau auf Grau und gleiche Empfindlichkeit abgestimmt sein müssen, ebenso, daß durch Zusatz und Vergrößerung der Menge von Sensibilisatoren die Lichtempfindlichkeit der Farbstoffe in gewissen Grenzen gesteigert und durch Vergrößerung der Menge des Farbstoffes herabgesetzt werden kann. Bis jetzt ist es gelungen, die gleiche Lichtempfindlichkeit der gewöhnlich verschiedenen empfindlichen und auf Grau abgestimmten Ausbleichfarbstoffe nur dadurch zu erzielen, daß die Farbstoffe in getrennten Schichten durch verschiedenartige Sensibilisation gleich empfindlich gemacht wurden. Die Schichtenpapiere oder Schichtenplatten sind aber dadurch in ihrer Herstellung kostspielig und zeitraubend.

Die hier beschriebene Erfindung bezweckt auch die Abstimmung der drei Farbstoffe auf gleiche Lichtempfindlichkeit dadurch, daß die drei Grundfarben verschiedenartig, jedoch in einer Schicht sensibilisiert werden.

Bei diesem Verfahren werden die angewandten Farbstoffe zuerst mit oder ohne Sensibilisatoren in farblosen und transparenten Körnern oder Kugeln gebunden, und dann gegebenenfalls mittels eines Bindemittels in genügender Menge als einzige Schicht auf eine zweckmäßige Unterlage aufgetragen. Dabei kann jede Körnersorte rot, gelb und blau, auf gleiche Sättigung gefärbt und auf gleiche Empfindlichkeit durch verschiedene oder durch gleichartige, jedoch in verschiedener Stärke angewandte Sensibilisatoren, sensibilisiert sein, oder alle können gleichartig oder verschiedenartig aber auf gleiche Empfindlichkeit sensibilisiert, jedoch in verschiedener Intensität gefärbt sein.

Die zweite Ausführungsweise stützt sich auf die anfangs schon erwähnte Tatsache, daß bei gleichartiger Sensibilisierung die schwächer gefärbten Schichten empfindlicher sind, als die intensiver gefärbten.

Beide Ausführungsarten beruhen auf der bekannten Erfahrung, daß durch Änderung des quantitativen Verhältnisses des Farbstoffes zu dem Sensibilisator, sich in gewissen Grenzen die Lichtempfindlichkeit des Produktes verändern läßt.

In beiden Fällen ist es zu beachten, daß die zum Färben der drei Pulversorten angewandten Farbstoffe ihre Körner nicht verlassen (nicht diffundieren) dürfen, d. h. die Pulvermassen müssen recht (nicht „bluten“) gefärbt sein. Besitzt der Farbstoff zu der Pulvermasse keine ausgesprochene Affinität, um sie recht zu färben, so kann die rechte Färbung vermittels einer Beize, wie das in der Farbeteknik bekannt ist, erzielt werden. Nach einer bekannten, annähernd zutreffenden Regel, können Stoffe die sauer reagieren, wie: Gummiarabikum, Harze, Kautschuk, Kollodium, Zellulose usw. mit Farbstoffen von basischen Eigenschaften und wieder Stoffe, die basisch reagieren, wie Gelatine, Fischleim usw. mit sauren Farbstoffen ohne weiteres ziemlich recht gefärbt werden.

Wird ein Bindemittel für die drei Pulvermassen verwendet, so ist es zweckmäßig, obgleich nicht notwendig, dieses so zu wählen, daß die Farbstoffe der Pulver keine, bzw. eine kleinere Affinität zu diesem haben, als zu den Pulvern selbst, z. B. Beistärke mit Erythrosin (sauer) gefärbt wird in Kollodium als Bindemittel eingebettet, oder ein mit Methylenblau (basisch) gefärbtes Zellulosepulver (sauer) wird in Gelatine (basisch) eingebettet.

1920

- US 1423697A, USA, 28 czerwca 1920, Cinematograph, Jan Szczepanik.

1921

- AT 83175, Austria, 10 marca 1921. Einrichtung für trägheitsfreie photographische Lautaufzeichnung und Wiedergabeapparat hierfür [Urządzenie do bezwładnościowego fotograficznego nagrywania dźwięku i urządzenia do tego celu] Jan Szczepanik, Zygmunt Dzikowski.

1922

- AT 88619, Austria, 26 maja 1922. Kinematograph mit ununterbrochen bewegtem Bildbande [Kinematograf z ciągle poruszającym się pasmem obrazu]. Jan Szczepanik
- Nr. 1,423,697, USA, 25 lipca 1922. Cinematograph [Kinematograf]. Jan Szczepanik.
- AT 90473, Austria, 27 grudnia 1922. Kinematograph mit ununterbrochen bewegtem Bildbande [Kinematograf z ciągle poruszającym się pasmem obrazu]. Jan Szczepanik.

1923

- CA 227650A, Kanada, 2 stycznia 1923, Kinematograph, Jan Szczepanik.
- AT 98614B, Austria, 2 maja 1923, Apparatus for three-color cinematography, Jan Szczepanik.
- CH 109900A, Szwajcaria, 2 maja 1923, Cinematograph with continuous picture book, especially for three-color cinematography, Jan Szczepanik.
- FR 580937A, Francja, 2 maja 1923, Cinematographic apparatus intended in particular for trichrome cinematography, Jan Szczepanik.

1924

- CH 118737A, Szwajcaria, 22 października 1924, Projection kinematograph, Jan Szczepanik.
- FR 607020A, Francja 25 października 1924, Projection device for cinematographic views, Jan Szczepanik.
- AT 105611B, Austria, 25 października 1924, Projection kinematograph, Jan Szczepanik.

1925

- AT 98614, Austria, 26 stycznia 1925. Apparat für Dreifarbenkinematographie [Aparatura do kinematografii trójkolorowej]. Jan Szczepanik.
- PL nr 2307, Polska. Obiektów skręcający obrazy. Jan Szczepanik, Tarnów.
- PL nr 2351, Polska. Przyrząd do optycznego wyrównywania przesuwu obrazu. Jan Szczepanik, Tarnów.

1926

- PL nr 3298, Polska. Urządzenie szczególnie odpowiednie do kinematografii trójbarwnej. Jan Szczepanik, Tarnów.

1927

- AT 105611, Austria, 25 lutego 1927. Projektionskinematograph [Kinematograf projekcyjny]. Jan Szczepanik
- PL nr 5964, Polska. Kinematograficzny aparat projekcyjny. Jan Szczepanik, Tarnów.

TARNOWSKIE DNI SZCZEPANIKA

100. rocznica śmierci Genialnego Wynalazcy Jana Szczepanika (1872-1926)

Piątek, 17 kwietnia 2026 r.

9:30: Ul. F. Chopina 11

- * złożenie pamiątkowego wieńca na fasadzie dawnego domu Jana Szczepanika

10:00: Plac Jana Szczepanika

- * oddanie hołdu Genialnemu Wynalazcy

- * przemówienia okolicznościowe

- * hymn państwowy i złożenie wiązanek kwiatów przy pomniku

10:30: Aula ZSOiT im. Jana Szczepanika, ul. Brodzińskiego 9

- * uroczyste Nadzwyczajne Zebranie Fundatorów Fundacji im. Jana Szczepanika oraz zaproszonych gości

- * przyjęcie nowych Fundatorów

- * prezentacja „Jan Szczepanik wczoraj – dziś – jutro”

Sobota, 18 kwietnia 2026 r.

12:00: Cmentarz Stary, kw. Pas II przy grobowcu Doliwa Dzikowskich

- * modlitwa w intencji wynalazcy

- * złożenie wiązanek kwiatów oraz zapalenie zniczy przy grobowcu w miejscu wiecznego spoczynku Jana Szczepanika w 100. rocznicę śmierci

Organizatorzy: Zespół Szkół Ogólnokształcących i Technicznych im. Jana Szczepanika, Fundacja im. Jana Szczepanika